

הנחיות למצגת "יונה הנביא עומד על שלו"

קהל היעד: מתאים לתוכנית הלימודים של כיתה ט.

משך הפעילות: שיעור אחד עד שניים.

רקע: את ספר יונה קוראים בבית הכנסת בתפילת מנחה של יום הכיפורים. יונה הנביא נשלח על ידי אלוהים להחזיר בתשובה את אנשי נינוה החוטאים, אך החליט במפתיע שלא לשתף פעולה עם השליחות שהוטלה עליו, וניסה לברוח ממנה ומאלוהים.

המצגת עוסקת בפרק א ומתייחסת לשלוש סצנות בסיפור השליחות של יונה: (1) שליחות ובריחה; (2) הירדמות; (3) נכונות לשלם את מחיר הבריחה. המצגת גם מזמינה את התלמידים לבחון באילו מקרים הם עומדים על שלהם, ומה הם היו עושים במקום יונה.

סיפורו של יונה הנביא ייבחן גם מנקודת מבט אישית בהקשר רגשי חברתי. באמצעות מחוון דמות נתעמק בעובדות ובנתונים הידועים לנו מהסיפור על יונה, נסיק מסקנות על מחשבותיו ורגשותיו של יונה בכל אחת מהסצנות שצוינו מעלה, ולסיכום, נחבר את מהלך הלימוד לעולמם של התלמידים.

שקופית 1: יונה הנביא עומד על שלו

בקשו מהתלמידים להעלות אסוציאציות הקשורות ליונה הנביא ולספר מה הם יודעים עליו.

כהכנה לשיעור אפשר לבקש מהתלמידים לחפש ברשת דימויים שיונה מופיע בהם, למשל מתחום האומנות.

שקופית 2: נעים להכיר, יונה

קיימו דיון בנוגע לשאלות האלו:

בספר יונה נפגוש נביא שמגיב בצורה מפתיעה לשליחות שניתנה לו.

- מהי השליחות או הציווי שהטיל אלוהים על יונה?
- איך הגיב יונה לשליחות הזאת?
- כיצד הגיבו נביאים אחרים שאתם מכירים לשליחות שאלוהים הטיל עליהם?
- מה אנחנו יודעים על הציווי ומה אנחנו לא יודעים עליו? [יודעים: נינוה היא עיר חטאה ויונה נשלח לקרוא עליה.

שקופית 3: השליחות

קראו עם התלמידים את הפסוקים ושאלו אותם את שאלת הסקר.

קיימו דיון בשאלה: אילו היית במקומו של יונה, מה היית עושה?

השליחות

א ויהי דבר ה' אל יונה בן-אמתי, לאמר, ב קום לך אל נינוה, העיר הגדולה, וקרא עליה, כי עלתה רעתם לפני.

אם היית במקומו של יונה, מה היית עושה?

לא יוצא לחשיכה כי הקלידו כאן

חלבת זה לעשות אך בסופו של דבר יוצא לחשימה, אבל רק כי אין ברירה ואי אפשר לטרוט לאלוהים.

יוצא בהתלהבות לחשימה שנתן לי אלוהים כי הקלידו כאן

הבא < > הקודם

שקופית 4: מי אתה, יונה?

קראו עם התלמידים את הפסוקים ובארו אותם.

שאלו את התלמידים מה אפשר ללמוד על דמותו של יונה מפסוקים אלו. קיימו עם התלמידים דיון פתוח בנושא באמצעות השאלות המוצגות בשקופית.

אפשר לחלק את התלמידים לשתי קבוצות, כל קבוצה תציג היבט של אחת מההתלבטויות שלדעתה היו ליונה.

חזרו למליאה ובקשו מנציגי הקבוצות להציג את ההיבט שדנו בו.

מי אתה, יונה?

ג נקם יונה לברם תרשישה מלפני ה'; נרד יפו וימצא אניה באה תרשיש, וישן שכרה נרד בה לבוא עמקם תרשישה, מלפני ה'.

ד וה' הטיל רוח גדולה אל הים, והי סער גדול בהם; והאניה חשכה להשבר. ה ויראו המלחים, ויזעקו איש אל אלהיו, ויסלו את הכלים אשר באניה אל הים, להקל מעליהם; ויונה נרד אל ירכתי הספינה, וישכב וינדם.

- מה בחר יונה לעשות לאחר שהוטלה עליו השליחות?
- לדעתכם, איך הרגיש יונה?
- לדעתכם, האם הוא התלבט? שערו מה היו התלבטויותיו.

הבא < > הקודם

שקופית 5: סירובו של יונה

בשקופית זו ננסה להיכנס לעומק התנהגותו של יונה ונבחן שתי סיבות אפשריות להתנהגותו. בעקבות הדיון שהתקיים בכיתה על השקופית הקודמת, כל אחד מהתלמידים יחליט מה דעתו על בריחתו של יונה מהשליחות. בקשו מהתלמידים לבחור באמצעות לייקים מהו, לדעתם, המניע של יונה לסירובו.

סמנו את מספר הלייקים לפי הצבעת התלמידים.

סירובו של יונה

לדעתכם, מדוע סירב יונה לשליחות? יחזרו

מספר התלמידים שמוכיחים עם כל ווטסט.

מדוע לדעתכם סירב יונה לשליחות?

הוא חשש שאנשי נינוה לא יאמינו לדבריו ולא יחזרו בתשובה. 0

הוא חשש שאנשי נינוה יחזרו בתשובה וכך יחמקו מהעונש שמגיע להם לדעתו. 0

הבא < > הקודם

שקופית 6: "וישכב, וירדם"

קראו את הפסוקים ובקשו מהתלמידים למצוא מהו הפועל החוזר בקטע (ירד). תוכלו לבקש מאחד התלמידים לגשת אל הלוח ולסמן את הפועל.

שאלו את התלמידים מה מרמז הפועל הזה, מה ירידה מסמלת בחיינו, ולמה, לדעתם, הגיב יונה בקיצוניות כזאת, עד כדי כך שהיה מוכן למות בשביל לא לבצע את המשימה.

שאלו את התלמידים באיזו דרך קיצונית פחות היה יונה יכול לנקוט, לדעתם.

דונו בשאלות המופיעות בשקופית.

בקשו מהתלמידים לנסות למצוא מילים חלופיות למילים המסומנות באדום.

*לחיצה על המילים הכוללות את השורש י.ר.ד. תסמן אותן באדום.

מומלץ לקרוא את [המאמר המצורף](#).

שקופית 7: מה אנחנו לומדים על יונה?

קראו את הפסוקים ודונו בשאלת הזהות של יונה משלושה היבטים:

הזהותו כעברי.

האמונה שלו באל.

התנהגותו מול המלחים.

"וישכב, וירדם"

קראו שוב את הפסוקים וסמנו את הפועל שחוזר על עצמו כמה פעמים בקטע.

ג ויקום יונה לברח תרשישה חלפני ה'; **ירד** יפו וימצא אניה באה תרשיש ויפן שכרה **ירד** בה לבוא עמהם תרשישה, חלפני ה'. ד זה, הסיל רוח גדולה אל הים, ויהי סער גדול כים; והאניה חשכה להשבר. הויראו המלחים, ויעקו איש אל אלהיו, ונטלו את הכלים אשר באניה אל הים, להסקל מעליהם; ויונה **ירד** אל ירכתי הספינה, וישכב וירדם.

- לדעתכם, מדוע המספר משתמש דווקא בפועל הזה?
- מה הוא רוצה לומר באמצעותו על התנהגותו של יונה?

הבא <

הקודם >

מה אנחנו לומדים על יונה?

זויאמרו איש אל רעהו, לכו ונפילה נורלות, ונדעה בשלמי הרעה הזאת לנו; ונפלו נורלות, ויפל הנורל על יונה. ח ויאמרו אליו, הנידה נא לנו, באשר למי הרעה הזאת לנו; מה מלאכתך ומאין מבוא, מה ארצך ויזי מזה עם אמה. ט ויאמר אליהם, עברי אנכי; ואת ה' אלהי השמים אני ירא, אשר עשה את הים, ואת היבשה.

מה אנחנו לומדים על יונה? התייחסו להזדהות שלו כעברי, לאמונה שלו באל ולהתנהגות שלו.

הבא <

הקודם >

שקופית 8: מי האחראי?

קראו את הפסוקים ודונו בשאלת האחריות למצבו של יונה.

לאחר מכן בקשו מהתלמידים לסמן את התשובות הנכונות לדעתם. בקשו מהם להסביר את בחירתם.

התשובות הנכונות:

• מוכן לקחת אחריות על מעשיו

• נחוש בדעתו

מי האחראי?

י ויראו האנשים יראה גדולה, ויאמרו אליו מה זאת עשית: כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא ברם, כי הניד להם. יא ויאמרו אליו מה נעשה לך וישתק הים מעלינו: כי הים הולך וסער, יב ויאמר אליהם, שאוני והסילני אל הים, וישתק הים מעליכם: כי ידע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם.

המלחים נבהלים ומבקשים שיונה יאמר להם מה לעשות כדי להרגיע את הים. הסערה לא נורמת ליונה לשנות את עמדתו. הוא אף מוכן שיורקו אותו לים.

מתוך דבריו אנחנו לומדים שיונה... לחצו על התשובות הנכונות לדעתכם:

בורח מהמלחים	מוכן לקחת אחריות על מעשיו
פחדן	נחוש בדעתו
הבא <	> הקודם

סיפור יונה בקומיקס

בקשו מהתלמידים לקרוא את הפרק המאויר. האיורים יוכלו לסייע להבנת הטקסט המקראי.

לחצו על הספר לקבלת מידע נוסף.

> הקודם

שקופית 9: הסיפור בקומיקס

בשקופיות הבאות אפשר לקרוא את סיפור יונה בקומיקס.

בקשו מהתלמידים לקרוא את הפרק המאויר. האיורים יוכלו לסייע להבנת הטקסט המקראי.

שקופית 10: יונה ואנחנו

התלמידים יסמנו אילו רגשות מעורר אצלם יונה.

התלמידים יכולים להציע רגשות שלא מופיעים בשקופית. חשוב לשוחח איתם על הרגש שהעלו.

אמרו לתלמידים שכל רגש הוא לגיטימי, ובקשו מהם להסביר מדוע מתעורר אצלם הרגש המסוים.

בשקופית זו יש אפשרות לעבוד בקבוצות.

חלקו את התלמידים לקבוצות כדי לדון בשאלות איך אתם הייתם נוהגים במקום יונה, מה הייתם עושים כמוהו ומה אחרת ממנו.

לסיכום, בקשו מנציגי הקבוצות להציג את הטענות שלהם.

יונה ואנחנו

אילו רגשות מעורר אצלכם יונה?
סמנו:

הדהות	אהדה
אמובה	נעם
אחר: הקלידו כאן	הפתעה

• באילו מקרים אתם, כמו יונה, עומדים על שלכם?

 עבודה בקבוצות: איך אתם הייתם נוהגים במקום יונה? מה הייתם עושים כמוהו ומה אחרת ממנו?

© רשימת זכויות יוצרים

לחילת המעגל

הקודם >